

76-100 (784)

TORONTÁL

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

POLITIKAI NAPILAP.
Felölös szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 13 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy órára ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
A kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.
Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908. XXXVII. évfolyam 76. szám. Szerda, április 1.

A német kancellár Bécsben.

— Politikai munkatársunktól. —
Budapest, március 31.

Németország kancellárjának mostani bécsi látogatása foglalkoztatja az egész európai diplomáciát.
Akik a legmagasabb külpolitikában járatosak, azok tudják, hogy Bülow kancellár bécsi látogatása a felelet Anglia legújabb balkáni kezdeményezésére. Anglia a macedón kérdés kezelésére irányuló javaslatával majdnem egy balkáni összeütközés veszélyét idézte fel. Az angol javaslat, mely a szultán érzékenységét megsértve, a Balkán legnagyobb veszedelmét, a keleti feltékenységet bolygatta volna meg, éles ellentéteket idézett elő a nagyhatalmak közt. Azt akarja Anglia, hogy a török szultán vonja vissza a csapatait Macedóniából és általában az a javaslat célzata, hogy a szultán minél teljesebben háttérbe szorídjon a macedóniai reformakcióval szemben.

Hogy e mellett a hatalmak garanciájával akarja Anglia megnyugtanni a padisáht, hogy Törökország területi integritása nem fog csorbulni, az nem lenne a béke elegendő garanciája. Egyik oldalról ugyanis az veszélyeztetné a békét, hogy a török csapatok kivonulása után a hatalmak a nemzetközi csendőrség létszámának lényeges szaporítása mellett sem tudnák a garázdálkodó bandákat féken tartani. A másik veszedelem pedig az lenne, hogy a balkáni szomszédok vérszemet kapnának. És végül említjük a legközvetlenebb veszedelmet: nagyon kétséges, hogy a szultán belenyugodnék-e abba, hogy Anglia kedvéért lefűrészeljék a lábát, melylyel Európa földjén támaszkodik.

Magyarországnak és Ausztriának semmi érdeke sem kívánja, hogy Törökország háborúra kényszeríthessék. Ellenkezőleg, a mi érdekeinknek az felel meg, hogy Macedónia pacifikálása a szultánnal egyetértésben történjék meg. Ezt a célt pedig a kétes célzatu angol javaslatnál inkább biztosítja Oroszország javaslata, mely ellen-

kezőleg fokozni akarja a szultánnak a macedóniai reformok megvalósításában való részvételét. Az ismeretes orosz javaslat lényege az, hogy a macedóniai reformok végrehajtását a nemzetközi közegek, mint a szultán tisztviselői fogantossítsák. Török zsoldba veszi át a reform végrehajtására kiküldött közegeket, amitől azt az eredményt várják az orosz javaslatot támogató hatalmak, hogy a szultán közvetlenebb kapcsolatba fog jutni a reformakcióval és a keleti gyanakvást bizalom fogja felváltani.

Magyarország és Ausztria külpolitikájának intőzői az orosz javaslat alapján állnak. Bülow kancellár bécsi látogatása alkalmával Németország is szorosra csatlakozott ehhez az állásponthoz. Nem valószínű, hogy Anglia ezzel az egyetértő állásfoglalással szemben megmarad a maga terve mellett.

A bécsi találkozás eredménye tehát — egybevetve a hármasszövetség szilárd-ságát igazoló minapi velencei találkozással — az európai béke erősítésére alkalmas. Anglia közgazdasági érdekei sokkal érzékenyebbek minden háborús törekvés-szel szemben, mintsem, hogy ezek után ne lehetne joggal remélni, hogy a béketervek-hez Anglia is fog csatlakozni.

Kényszerszertűzoltóság.

— A megyei tűzoltószövetség a kióója. —
Nagybecskerek, április 1.

A Torontál megyei tűzoltószövetség vezetősége évek óta tartó megfigyelések alapján azt észlelte, hogy vármegyékben — sajna — az önkéntes tűzoltó egyesületek száma alig szaporodik, a meglévők nagyrésze pedig csak nagy erőmegtöltések árán tartható együtt. E sajnós tényből az következik, hogy vármegyékben a tűzrendészetnek oly fontos közegye a nagyközönség által még nincsen eléggé felkarolva. Hiába fáradoztak eddig vármegyénk és a vármegyei szövetség vezető férfiai, hiába volt a sok jóakaró, a köz-ségi képviselőtestületek többségének közönyén hajótörést szenvedett még a legjobb akarat is.

Hogy ezen a tarthatatlan állapotokon segítsen, a tűzrendészetnek vármegyékben új lendületet adjon, a vármegyei tűzoltószövetség Jankó Ágoston alispánhoz beadványt intézett, amelyben nagyhatású érvekkel ecseteli a mai tarthatatlan tűzrendészeti állapotokat, azoknak okait és azok orvoslásának egyetlen lehetőségét. Erre vonatkozólag a szövetség az alispán erélyes támogatását és a kényszerszertűzoltóságok haladéktalan felállítását kéri mindazon községekben, ahol önkéntes tűzoltóság szervezve nincsen.

Az egész beadványt az ügy iránti lelkesülés és odaadás ezellome lengi át. Miután az ügynek anyagi oldalát megvilágítva, egy kis költségvetésben mutatta ki azon csekély költségeket, melybe egy önkéntes tűzoltótestület felállítása kerül (19 ember felszerelése és egyenruházata 610 korona) és megismertette a vármegyei szövetség részéről nyújtott kedvezményeket, rámutat arra a zátonyra, amelyen a jó ügyeket rendszeresen hajótörést szenved: az önkéntes testületek a köz-ség részéről nyújtandó rendszeres évi pénzsegély.

A széles néprétegeknek — különösen faluhelyen — az önkéntes tűzoltók iránt táplált érzelmeit pedig a beadvány következőképp feje-
ti:

„A közönség túlnyomó része az önk. testületben, — legyen az bár elsőrangú szakkep-zeltségű és csudával határosan szorgalmas, munkás és hasznos, — csak az egyenruházott csapatot látja és azzal az érzéssel és kómiikus kicsinylés-sel nézi, mint a néhol templomi parádékon vak töltéssel puffogató „Schütz“-eket, vagy a soha katonai szolgálatot nem teljesített „hadastyánokat“ szokás fogadói. S ez a kicsinylés akkor érezhető hatását leginkább, mikor arról van szó, hogy a testületet segílyezni kellene. Igaz, vannak aztán pillanatok, midőn ugyanaz a közvélemény ezzel a semmibe vitt csapattal szemben nagyon figyel-mes, sőt követelőzőleg lép fel. S ez akkor van, midőn megkondul a vészharang és az első vész-kiáltásra nincs a helyszínen az egész testület. Ekkor az eddig szűk keblekből kitör a szemre-hányással tett kérdés: „Hol van ilyenkor a tűz-oltóság?“

Mert azt csak természetesnek találják, hogy az az önkéntes tűzoltó, akivel eddig egy pár jóakarón kívül senki sem törődött, éssz nélkül hajítja el a szerszámot, amivel családjának a betevő falatot szerzi s magára kapkodva a tes-

A „TORONTÁL“ tárcája.

A gyárban.
— A „Torontál“ eredeti tárcája. —
III.

Fekete koporsót szegtek az udvaron. A sötét gyász borongó hangulata végig ömlött az egész gyárban.

Egy munkást elkapott a gép és mielőtt társai segítségére mehettek volna, vértől lett piros a zakatója, süstergő gép sok-sok kereke.

Ez a véletlenül bekövetkezett szerencsétlenség lett az a szikra, amelyet Szeles Imre munkavezető napokkal előbb emlegetett és amely lángba borította az egész gyárat. Reggel még forrt, zuhogott a gyárban az élet és egy órával a szerencsétlenség után, már unalmas ásitással állott meg minden gép.

A munkások ott vertek táborát a széles udvaron, amelyen akkor már elolvadt minden hó és amelynek rögei, kövei közül zöldülve, frissen hajtott ki a fű és a sok sárga kikerics.

A gyári irodában nagy nyugtalanságot keltett a munkások hirtelen sztrájkba lépése. Az üzleti könyveket behordták a pénztárba, amelyek rácsait gondosan lecsukták. A gyakornok az ablakon át leste a munkások fenyegető mordulatait, míg a pénztáros és a könyvelő bevonult a gyároshoz, hogy megvigyék neki a megdöbbentő hírt. A két leányt csöppet sem érdekelt, ami az irodán kívül történt. Csendes elmerüléssel végeztek munkájukat, amelyből csak akkor pillantottak fel, amikor a gyakornok is elment és látták, hogy megukra maradtak.

Anyi idő után talán ma beszélgettek elő-

szőr egymással. Salamon Vilma törte meg a csendet.

— Ma egész délelőt nem láttam a gyárost.
— Reggel itt benn járt, — mondotta szelíden a másik — és beszélt is velem.

— Mondott valamit?
— Panaszkodott a munkásokra, akiknek elégedetlensége nyugtalansággal töltötte el. Elmondotta, hogy amint helyre áll a gyárban a béke, beváltja régi ígretét, megönsül és legalább fél évre pihenni megy külföldre.

Ujból munkába kezdett a két leány. Kivül egyre hangosabbá váltak a munkások. Szaggatott, heves kiáltás, elfojtott hang, szitok, lármák, zaj hallatszott be az irodába. Rövid idő telt el csendességben, amikor egyszerre újból megszólalt a leány.

— Tele van a lelkem boldogsággal. Egy év óta éjjel-nappal dolgozom a kelengyémén, — Erzsám — Schuller menyasszonya én vagyok.

Csendes szomorúsággal emelte fel fejét a másik leány. Lerakta a ollát az asztalra és miközben elgondolkodott, megszólalt, hangja úgy hallatszott, mint halk suttogás.

— Bizonyosan tudod te ezt?
Salamon Vilma elvette magát. Oly csöngő, tisztta volt a kecséje, hogy egy pillanatra sem lehettét kételkedni nagy boldogságában.

— Már hogy ne tudnám, — hiszen ő mondotta . . .
A leány hitetlenül rázta meg szép fejét.

— Még sem tudom elhinni — engedj meg édes Vilám — de nekem is azt mondotta.
— Meg is esküdt.

Nyugtalanság ömlött el a leányon és egész testében beleeremgett abba, amit hallott. Szótlanul, szomorúan bámult maga elő-

— Megecsüdt?
— Elhibeted, ha mondom.
— Hazudsz! Hazudsz, oh ne kinnoz tovább Vilma. Menj innét, hagyj magamra, hiszen ugy is oly szerencsétlen vagyok.

— Menj te, neked nincs itt semmi keresni való, ő engem szeret. Érted, engem szeret! Most is mondta az előbb, az imént.

— Esküdjél meg! esküdjél meg és akkor elhiszem, hogy igaz minden szavad.
— Szeret, szeret . . .
— Esküdjél!

Salamon Vilma habozott, küzködött egy pillanattal. De csakis egy pillanattal, aztán hirtelen eszébe jutott szomorú elhagyottsága, csilllogva, bábajosan tűnt fel előtte a szebb jövő és egyszerre megszűnt tétovázása.

— Esküdjél!
— Oh én édes Jézusom, — nyöszörgött a leány és botorkálva indult ki a szobából, de még mielőtt elérte volna az ajtót, erőszakkal, hevesen tépték ki azt előtte. Meleg, illatos friss levegő ömlött el a szobában, ahova zajongva, egymást lökdösve, taszigálva rontottak be a munkások. A munkavezető jött legelől, keze véres volt és kormos, izmos kezeiben súlyos vaskalpacot tartott, amelyet fenyegetőleg forgatott meg a feje körül. Mellette és mögötte sápadt, beestet arcú munkások, rongyos, kiéhezett asszonyok és valamennyinek szemében elszánt, sötét harag lángolt.

— A gyárost keressük!
— A gyárost . . . a gyárost ordította, kiabálta utána rekedten a sok-sok ember, amely még egyre ömlött, toladott be az irodába.

A két leány reszketve fogódzott össze. Egybe hajította őket a közös aggodalom és a félelem ott ült az arcukon.

tület összekoldult vagy összetáncolt pénzén szerzett felszerelést, a maga pénzén vett ruházatban, de igen gyorsan ott teremjen a vész színhelyén és lélegzet után nem kapkodva hozzálasson a munkához és fojtó füstben, perzselő lángban, hőségben teljesítsa derekasan a szolgálatot, hiszen „önként vállalta”. A közérdek öde feléjük fordul, a kritika kibontja szárnyait s ha vége a vésznek, a nézőközönség egy része elismeréssel adózik a felismerhetetlenségig kormos, verejtéktől, víztől átázott, testileg-lelkileg kimerült embereknek. De ezt csak a gyöngédebb lelketűek teszik, mert a nagyobb rész megnyugodva tér napirendre, mondván: „önként vállalkoztak, tehát csak kötelességet teljesítettek; az pedig nem érdem!”

Hogy miből pótolják a tüzoltók elrongyolódott ruhájukat, elégett cipőjüket, honnan veszik a kárpótlást, ha megsérülve kenyérkeresetüket napokig, néha hetekig nem folytathatják azt a közönség diszkrétan az ő legszemélyesebb belügyüknek tekintik. Hiszen „önkéntes” tüzoltók!

A beadványnak a kényszerűtüzoltóságok felállításáról szóló része pedig a következőképp hangzik:

„A törvényerővel bíró 1888. évi tűzrendészeti kormányrendelet kötelezőleg kimondja, hogy ahol önkéntes vagy fizetett tüzoltóság nincs, a kényszerűtüzoltóságot fel kell állítani.

Kérjük tehát alispán urat, méltóztatásuk intézkedni, hogy mindazokban a községekben, melyekben más tüzoltóság szervezése nincsen, a kényszerűtüzoltóság haladéktalanul felállítsassék és pedig a tűzrendészeti kormányrendelet értelmében.

Méltóztatásuk a főszolgabírákat kötelezni, hogy teljes erővel, lelkiismeretes ügybizalommal rajta legyenek, hogy az arravaló férfiakból a kényszerűtüzoltóság megszerveztessék; ezek a férfiak állandóan képzettessenek és pedig úgy elméleti, mint a gyakorlati téren. Gondoskodjanak arról, hogy a kényszerűtüzoltókkal iskolát tartassanak és ha egy községben arra való ember nincs, ott lesz a járási tűzrendészeti felügyelő, aki megfelelő utmutatással szolgál s ott lesz a vármegyei tüzoltó-tanfolyam, amelyen a jegyző, segédjegyző, tanító, vagy más ki fog képezettni, hogy embereit otthon oktathassa. A tűzrendészeti kormányrendelet az így kötelezettek kötelességmúlása esetére büntetést állapít meg. Tehát a buzgalom hiánya példás büntetéssel okvetlenül megszűnik.”

Hihető, hogy a vármegyei tüzoltószövetség az óhajtott eredményt el fogja érni és vármegyénk tűzrendészeti miniszterü magaslatra emeli.

Erdősítési jutalmak. A földművelésügyi miniszterium, hogy a közgazdasági jelentéssel bíró kőper, vízmosásos és futóhomokterületen végzendő erdősítésekre a kedvet fokozza, tíz előrendű és kilenc másodrendű elismerő jutalmat tűzött ki. Ezek a jutalmak így osztanak meg: Van három 1000—1000 koronás nagy jutalom, négy 800—800 koronás jutalom, ugyanennyi 600, öt 500, öt 400—400, öt 300—300 és négy 200—200 koronás elismerő jutalom. A pályázó birtokos a jutalomra csak akkor tarthat igényt, ha a versenyre bocsátott és a jutalomra érdemesnek ítélt erdő-

sítés a jutalom odaítélése idejében is birtokában lesz. Megkívánják, hogy az 1000 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy tagban legalább 25 katasztrális hold területűek legyenek. A másodrendű jutalmakért is legalább egy tagban 10 holdat, az elismerő jutalmakért legalább 5 holdat kell erdősíteni.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap regeli 8 órától kezdve 1/2-ig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 6-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig.

Április 2. Rendkívüli megyei közgyűlés.

Április 2., 3. Gyermeknap.

Április 5. A köz- és magántisztviselők egyesületének közgyűlése.

Április 11. Jótékony négyzet közgyűlése.

Április 13. Közig. bizottsági ülés.

A gyermeknap.

A gyermekvédelemnek nagy napjai következnek el holnap.

Négy napok, mert óriási, szinte mindeneket fölfülmülő eszmét képviselnek. A jövő társadalom erősítését, megízutlását, milliányi elhagyott gyermek megmentésével s az életre való hasznos fölnevelésével.

Hány millió gyermeket indít utnak az élet, akiknek útját nem őrzik gondos jólétben élő szülői szemek. Hány millió gyermeket szőlít életre a nyomor, a bizonytalan kereset, nyomorúság? Ezeknek az életre induló csöppségeknek az életéért az a társadalom felelős, amely megfoztotta őket a jólétől, a családi tűzhely melegétől.

Ezek az apátlan csöppségek a társadalom minden rétegéből származhatnak s tehetséget, erőt, életrevalóságot öröklölve, belőlük a jövő társadalmának hasznos, erős munkásai válhatnak. S ez ideig mégis ezek az utcán nőt, gond nélkül nevelt gyermekek lettek a társadalom parazitái, lázadó proletárjai, korán romlott átkai a társadalomnak. S az öreg, előítéletes morál rájuk süttötte a Kain bélyegét, hogy ez átkot születésükkel magukban hozták.

Ha a társadalom okos előrelátással akarja megoldani a holnap társadalmi problémáit, a jövő generációt veszi szeretettel gondjaiba s akiknek nem adhat családi tűzhelyet, adjon kollektív otthonot, ahol tanítsák meg becsületes életre és munkára azokat, akiket eddig az utca posványja nyelt el. Mennyivel kevesebb lesz a bűn, a lázadás, az elégtelenség, ha módot

A tömegből reá lött egy részeg munkás és az az egy golyó megölte, szó nélkül omlott össze a szoba küszöbén.

És az az ártatlan kifreccsent vár teljesen megzavarta a munkásokat. Megfeledeztek bosszujokról, csak azt lesték, van-e még élet a lányban, akit gyöngéden fektettek végig a szoba padozatán.

Az ablakon keresztül elkeseredett, rémült ordítás hallatszott, amelyet tompa dobpergés és éles kúrtharsogas követett. Katonák érkeztek meg. A megrémint munkások gyorsan húzódtak ki az udvarra. Mig egyszer hallatszott a kúrtharszó és két sortűz és egész csönd lett a gyárban.

A gyáros kijött a szobából. Viasz fehér arccal kullogott utána Róth a pénztárnok és a könyvelő. A gyárosnak az eltűnt, úgy elbujdosott, hogy csak nagysokára tudtak a nyomára akadni.

A gyáros feltépte az ablakokat és onnant adta ki rendelkezéseit. Aljon helyre a rend, a béke, teljesíteni fogja a zendülésbe lépett munkások összes követeléseit.

Atán megnyugtatót felkiismerettel lépett el az ablaktól és csak akkor tekintett körül a szobában. Becsüthott szemekkel, féhéren, életlenül fektült előtte a lány. És a nagy, erős ember keserves jajdulással bukott a lányra, a kibén egy hosszú élet minden boldogságát vesztette el.

A virágos tavasz illatos lehelete áradt, ömlött a szobába. Kün májusi ragyogás volt.

A pénztárnok és a könyvejtő bambán meredt maga elé, a szoba sarkában pedig Salamon Vilma sirt csendesen.

Gallowich Jenő.

adunk minél több gyermeknek egészséges, munkabíró emberré lenni és mesterséget, vagy tudományt adunk a kezükbe: fegyvert az egyre nehezülő életre.

Ennek a nagy eszmének szolgál a holnap elkövetkező két gyermeknap, melyet az egész országban egyszerre tartanak április 2-ikán és 3-ikán.

Holnap lesz nálunk is az első gyermeknap, amelyre a gyermekvédő liga helyi bizottsága Botka Béla főispán elnökkel és két munkatársával, Mencer Lipót rendezővel és Szilágyi Albert titkárral élén, valamint Nagybecskerek város lelkes hölgyközönségével minden előkészület megtörtént.

Az utcán való gyűjtéshez tudvalevőleg két sátrat állítanak föl: Az egyiket a cukrászda előtt (ez az I. számú sátor), a másikat április 2-ikán délelőtti 11 órától déli 1 óráig a meyerháza előtt, délután és április 3-ikán a nagytrafik előtt (ez a II. számú sátor).

Adozzunk tehát a gyermekeknek!

— Az állandó választmány ülése. Torontálvármegye állandó választmánya tegnap délután Botka Béla főispán elnökével ülést tartott, amelyen a holnapi közgyűlés tárgyait készítette elő.

— A kultúregyesület ülése. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület igazgatósága holnap csütörtökön délután fél 5 órakor a vármegyeház alispáni kistermében ülést tart. Az ülést tárgya a közgyűlés előkészítése és esetleges indítványok.

— Halálozás. Levin Armin, a helybeli izr. hitközség főkantorát családi gyász érte. Meghalt ugyanis anyósa, öz. Reichard Róza hoseszas szenvedés után életének 80-ik évében. A boldogulata holnap délután 2 órakor fogják a nagybecskereki izr. temetőben örök nyugalomra helyezni.

— vasárnapi liceumi előadás. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület vasárnapi liceális előadása iránt, amely a színházban gyönyörű vetített képekkel a kuruc világ szingezdag történelméről fogja a közönségnek bemutatni, városzerte rendkívüli az érdeklődés. Az előadás előkészületeit Knyaszkó Lajos liceumi igazgató nagy buzgalommal intézi, úgy hogy az előadás minden tekintetben fényesnek ígérkezik. Az előadás melyen lezártított helytárok mellett lesz olyan formán, hogy a földszinti és első emeleti páholyok 4 koroná, a másodemeleti páholy 1 kor. 30 fillér, a földszinti első három sor 1 kor. a hatodik sorig 80 fillér, a többi sor 60 fillér. Diák hely és karzat 40 fillér. Az előadásra jegyeket előre lehet váltani Magdol Lipót könyvkereskedésében.

— A hírlapíró szövetség ülése. A vidéki hírlapírók országos szövetségének igazgatósága Budapesten az Otthon írók és hírlapírók köré helyiségében legutóbb ülést tartott Szávay Gyula elnöklete alatt, melyen az ország minden részéről megjelentek az igazgatóság tagjai, köztük Nagybecskerekről dr. Brájer Lajos, alelnök. Szávay Gyula elnök az ülés megnyitása után meleg szavakkal emlékezett meg arról az öröndetes eseményről, hogy Lenkei Lajost a szövetség alelnökét királyi kitérítés érte és hogy Sas Edét, az igazgatóság tagját a Petőfi-Társaság rendes tagjának megválasztották. Kegyelettel emlékezett meg az elnök azokról a gyászbeszégekről, melyek a legutóbbi gyűlés óta a szövetséget érintették. Dudás Adolf gyöngyösi és kisjókai Takacs Béla n.-kőrösi rendes tagok elhunytával. Részt vett a szövetség abban az országos ünnepségben, melyet a Petőfi-Társaság vezetésevel rendezett a nemzet Kis Józsefnek, a kiváló postának, 40 éves írói működése alkalmából. Részt vett végül az országos gyászban, mely Veigelsberg Leó elhunytával érte a magyar újságírói kart. Ezután jelentést tett az elnök az igazgatóságnak legutóbbi ülése óta felmerült eseményekről. A főlvetelre jelentkező hírlapírók közül a szövetség kötelékébe felvette a következőket: Dr. Szávay Zoltán debreceni, Csokonai Vitéz Mihály győri, Barth Győző nagybecskereki, Zivkovics Antal losonci, Lekly Gyula kassai, Murányi József kassai, Lingauer Albin, Hevessi Jenő, Rákos Jenő és dr. Geszner Imre szombathelyi, Scholtz Endre buzsiási és Szász Endre kolozsvári hírlapírókat. Ezután 12 hírlapírónak 524 korona segélyt szavazott meg az igazgatóság. Az alapszabályok módosítására vonatkozó javaslatok elkészítésével az elnökség megbízottai és Rábel László igazgatósági tag indítványára kimondta az igazgatóság, hogy az 1908. évi rendes közgyűlést június 29-én Sopronban fogja megtartani.

Végül tárgyalta az igazgatóság Somfai János nagybecskereki hírlapíró ismert sajtó-ügyét

és Barát Armin, dr. Brájjer Lajos és Benedek Árpád igazgatósági tagokat bízta meg azzal, hogy Somfai felségfolyamodását az igazságügyminiszternek a V. H. O. Sz. erkölcsi támogatásának kijelentése mellett átnyújtsák. A köldötté, mint már közöltük, dr. Brájjer Lajos vezetésével eljár Gúthor Antal igazságügyminiszternél, aki megígérte, hogy az ügyet tanulmányozni fogja.

— **Emlékkünnepély.** A ma utólagosan megtartott Mózes emlékkünnepélyen dr. Klein Mór nagyszabású emlékbeszédében, melynek sarkpontját a lelki és földi hatalom és boldogság közötti párhuzam képezte, kegyelettel említtette mindazon kimagasló alakok, akik kiváló munkásságuk és humanizmusuk révén érdemeket szereztek, nemcsak a felekezetet, de az összes emberiség körül. Az elhunyt helybeli Chewra-tagok közül Hirtenstein Hermann, Kassovitz Salamon, Rosner Antal, Hiller Arnold és Deutsch Ferdinándról tett kegyeletteljesen említést.

— **A városi előfogatás.** Tegnap délután dr. Perisics Zoltán polgármester egy bizottság élén, melynek tagjai Halmos József tanácsos, Mattanovich György városi jegyző, Naszke Károly városgazda és Kühn János tűzoltóparancsnok voltak, megvizsgálta az új előfogatás, Angyal Zsiva felszerelését. A lovakat, kocsiakat és felszerelési tárgyakat alaposan megvizsgálván, arra utasították Angyal Zsivát, hogy a hiányokat nyolc napon belül pótolja.

— **Április.** A mai nappal ráukkösöntött immár április is: A szeszélyéről nevezetes április. És a szeszélyéhez ugylátszik hű is marad, mert már első napján is legalább ötféle időben volt részünk. Esett az eső, sütött a nap, fújt a szél, egy-két csöndes óra is volt stb. Csak éppen nem havazott és nem mennydörgött. Azonban, ha így megy tovább utjára április hav, hát lesz bizonyára ebben is részünk. Amit ugyan nem kívánunk. Egyebekben a mai napnak még az áprilisi tréfa volna a nevezetessége, de a mai világban nem igen van kedvük az embereknek a tréfához. A súlyos időkben az áprilisi tréfa is olyan volna mint — az akasztófa humor.

— **Előadás a gyermeknap javára.** Az Orsz. Gyermekvédő Liga gyermeknapja alkalmából s annak javára a temesvári színház elsőrendű tagjai: Ujváry Károly, közönségünk kedvence, Bardossi Irma, a temesvári színház primadonnája, Falussy Pista, a temesvári színház komikus Ujváry Károlyné és Novák Ferenc, 1908. április 2-án Nagybecskerekben a „Korona” nagyszínházban jótékony célú Eltehangversenyt rendeznek. Ujváry és Bardossi személyei elég garancia arra nézve, hogy oly élvezetes és magas színvonalon álló estélyre van kilátás, mely minden további dicsőreget fölöslegessé tesz. A többiek között előadják a „Parasztbecsület” teljes opera paródiáját. Az estély teljes bevételéből 5% a ligának jut. Előjegyzések már most eszközölhetők a Koronaszálló irodájában.

Színház.

* A nagybecskereki tavaszi színi évad. Említettük már, hogy Polgár Károly husvétkor színtársulatával Nagybecskerekre jön s itt két hetes tavaszi színi évadot tart. Az igazgató 12 bérletelőadást csinál a bérletben a következő darabokat adja elő: Varázskeringő, Dollárkirálynő, Vig Niebelungok, Boccacio, Mikadó, Kati bácsi operettek, a Tanító, Császár katonái, Gretchen, Babenstern Bessabé és Háfa utókor színművek. Amennyiben a bérletben hirdett darabok közül valamelyik helyett más kívánna a közönség, az igazgató előadásra előkészítve magával hozza a következő darabokat: Nincs-e elvámolni valója? A forradalmár, Kerülő ut, Kék egér, Szentiványi álom, A gyermek, A biboros, Három pár cipő és Gézi Istvánnak a Balványimádók című darabját, a melyet a Nemzeti színház elfogadott előadásra, de amelyet először Polgár Károly hoz színre a jövő héten Lugoson.

Az igazgató programjából látni való, hogy a társulat igyekszik olyat nyújtani a nagybecskereki közönségnek, hogy minden tekintetben kielégítse s ez az igyekezet minden esetre megérdemli, hogy Polgárék a közönség részéről a

legteljesebb támogatásban és pártolásban részesüljenek.

A bérletárak a következők: Családi páholy 12 bérleti esti előadásra 144 kor., 6 páros vagy páratlan előadásra 72 korona, földszinti vagy I. emeleti páholy 84, 42 kor., II. od. emeleti 6—7 sz. páholy 48, 24 kor., II. od. emeleti a többi páholy 36, 18 kor., szőlle I—II—III. sorban 24, 12 kor., kőrszék IV—V—VI—VII. sorban 20 40, 10 20 kor., támlaszék VIII—VIII—IX sorban 15 60, 7 80 kor., zárterek X—XI—XII sorban 12, 6 kor. Bérelni állandóan lehet Löwey József titkárnál.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése —

Budapest, április 1. (A „Torontai” eredeti távirata.) A mai ülésnek az a nevezetessége, hogy a házszabályrevízió első szakasza körüli vita véget ért. A mai vita egyébként meglehetősen puprikas hangulatban folyt le s volt néhány szövegvonás, házszabályvita, láma stb. Az ülés végén pedig interpellációk voltak.

Az ülést, az elnök Justh Gyula 10 óra után nyitja meg s jelenti, hogy az indítványkönyvbe Nagy György jegyzett be indítványt az iránt, hogy április 11-ike helyett március 15-ike mondassék ki hivatalos nemzeti ünnepnek. Az interpellációs könyvbe Hoffmann Ottó és Szikcsák Ferenc jegyeztek be interpellációkat.

Az elnök javaslatára a Ház fél 2 kor tór át az interpellációkra s ezzel áttérnek a házszabályrevízió vitájára.

Elsőnek Petrovics István szólal föl, aki több módosítást nyújt be.

Utána Hoffmann Ottó nyújt be hat módosítást.

Közben Rakovszky István alelnök veszi át az elnökséget.

Molnár Jenő a sürgősség ellen beszél s határozati javaslatot nyújt be.

Bredicianu Coriolán színtén a sürgősség ellen beszél s közben, mivel eltér a tárgytól s többszörös elnöki figyelmeztetés sem használ, az elnök megvonja tőle a szót.

Most azután házszabályvita keletkezik. Maniu Gyula indokolatannak s a szólásszabadság megsértésének mondja a szövegvonást.

Vlád Aurél szintén tiltakozik a szövegvonás ellen s azt mondja, hogy az elnök ezzel megsértette Bredicianu mentelmi jogát s ilyen címen mentelmi bejelentést tesz.

Rakovszky István elnök bizonyítja, hogy jogosan vonta meg a szót Bredicianutól. A mentelmi bejelentést egyébként a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Vlád Aurél tovább beszél a házszabályokhoz, azonban az elnök csakhamar megvonta tőle a szót.

Ugyancsak megvonja a szót Damján Vazutól is. (Nagy zaj.)

Maniu Gyula megint a házszabályokhoz szól s tiltakozik Vlád szövegvonása miatt.

A függetlenségi párton nagy zaj támad. Verik a padokat s kiabálnak:

— Ki vele! Ki kell dobn!

Közel 10 percig tart a zaj, míg végre lecsillapul s Popcsicsó István felszólalása után megint a házszabályrevízió kerülhet sorra.

Még Vlahó Pál beszél a revízió ellen, utána pedig Eitner Zsigmond mondja szükségesnek a nemzetiségiel miatt a revíziót, amire a szónokok sora kimerül s az elnök az első szakasz fölötti vitát berekeszti.

Miután a holnapi ülés napirendjét megállapítják, áttérnek az interpellációkra.

Hoffmann Ottó a körörszók fizetésének rendezése érdekében interpellálja a belügyminisztert.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter nyomban felel az interpellációra s kijelenti, hogy maga is szükségesnek tartja a körörszók fizetésének rendezését s azons lesz, hogy az mielőbb megtörténjen.

Az interpelláló, valamint a Ház is a választ tudomásul veszi.

Most Nagy György interpellálja a honvédelmi minisztert a Kossuth-nóta miatt elcsapott s azóta meghalt László Imre honvéd főhadnagy ügyében s kéri, hogy a becsületbírósi eljárás aktáit a honvédelmi miniszter terjessze a Ház elé.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter mindjárt felel az interpellációra. Azt mondja, hogy László Imrét, aki különben nem honvéd, hanem közös tiszt volt, botrányos viselkedése miatt bocsátották el. Annak idején Kassán nyilvános botrányt csapott s ennek természetszerű következménye volt az elbocsátás büntetése. A becsületbírósi aktákat pedig nem terjeszti a Ház elé.

Nagy György nem veszi tudomásul a választ s ismételtlen követeli az akták be-terjesztését.

Jekelfalussy Lajos ismételt rövid felelete után a Ház a miniszter választát tudomásul veszi.

Hoffmann Ottó kéri, hogy másik interpellációját máskor mondhasa el, amihhez a Ház hozzájárul.

Szikcsák Ferenc egy állítólagos csendőri brutalitás miatt interpellálja a belügyminisztert.

Az interpellációt kiadják a miniszternek s ezzel az ülés véget ér.

Kossuth Ferenc a királynál.

Budapest, április 1. (A „Torontai” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, aki Sztterényi József államtitkár kíséretében tegnap este Bécsbe érkezett, ma délelőtt a király Schönbrunnban magánkihallgatáson fogadta. A kihallgatás, mely ötnegyed óráig tartott, francia és magyar nyelven folyt. A miniszter kihallgatása a kereskedelmi tárca körébe tartozó s a jövő ülésszakra előkészítendő ügyekre vonatkozott.

Kitüntetések a kiegyezésért.

Budapest, április 1. (A „Torontai” eredeti távirata.) A hivatalos lap mai száma egész sereg kitüntetést közöl a kiegyezés megkötése körül való közreműködésért. E kitüntetések közt első sorban van Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, akinek a király a Lipót-rend nagykeresztjét adományozta külön elismerő királyi kéziratral; Darányi Ignác földmivelésügyi miniszterhez meleg hangon tartott kéziratot intézett a felség, megköszönve neki az ügy érdekében kifejtett fáradozásait. Sztterényi József kereskedelemügyi államtitkárnak a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot; Popovics Sándor pénzügyi államtitkárnak hasonlóképpen a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta a király; Mezőssy Béla földmivelésügyi államtitkár a Lipót-rend középkeresztjét kapta; Ottlik Iván földmivelésügyi miniszteri tanácsost államtitkári címmel tüntette ki. Ezekon kívül még huszonegy kisebb-nagyobb kitüntetést közöl a hivatalos lap.

Az állandóan csapon tartott

Szent-István sörön

kívül kapható naponta friss

müncheni Spatenbräu

Marcoín Jenő kaszinó-vendéglősnél.

Határidő-üzlet.

Budapest, április 1. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1908.)	22 68
Buza (májusra 1908.)	22 76
Buza (októberre 1908.)	19 54
Rozs (áprilisra 1908.)	21 18
Rozs (októberre 1908.)	17 08
Zab (áprilisra 1908.)	14 80
Tengeri (májusra 1908.)	12 50

A szamarköhögést

a gyermekek ezen ismert rémét a SCOTT-féle Emulsió minden esetben sikeresen gyógyítja. A SCOTT-féle Emulsió a legjobb szer gyenge, beteges gyermekek gyógyítására, kiknek gyorsan visszaadja

(22k-4.4)

rózsás kerek arcukat

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer végig a hátsó körök ügyelemben van.

Rendkívüli gyógsikere és erősítő hatása abban leli magyarázatát, hogy a legjobb, legtisztább és leghatásosabb anyagokból állítják össze, melyek a SCOTT-féle eljárás folytán izletes, könnyen emészthető Emulsióvá válnak.

A SCOTT-féle Emulsió felnőtteknek s aggnak éppoly jó és hatásos, mint gyermekeknek.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

Nyiltér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

SARG-féle 60
KALODONT
LECJOBBS
Fillet FOG-CRÉME

211/1908. sz.

A csenei járás főszolgabírájától

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye csenei járásához tartozó és elhalálozás folytán megüresedett németi községi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900:XX. t.c. 3. §-ában, illetve az 1883: I. t.c. 6. §-ában körülírt képesítésüket, valamint eddigi alkalmatlanságukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket 1908. évi április hó 18. áig a csenei szolgabíróshoz nyújtsák be.

Javadalmazás: 1. Törzsfizetés az állam részéről adandó kiegészítései 1600 kor. 2. Uti- és napidíj-átalány 100 kor. a járáson belüli utazásra. 3. Természetbeni lakás a községházán, melléképületekkel együtt és az ahhoz tartozó kert, udvar haszonélvezete. 4. 4 drb. nagy szarvasmarha szabad legeltetése. 5. 16 kbm. tűzifa, a jegyzői lakhoz szállítva. 6. Magánmunkálatok után a szabályrendeletileg megállapított díjak.

Csene, 1908. évi március hó 30.

342-3.2

Sztojanovics,
tb. főszolgabíró.

Grand Hotel
HUNGARIA
= Elsőrangú szálloda =
közvetlen a tengerparton.
RIMINI-BEN.
Füüdőévad május—október.
Klimatikus gyógyhely, közvetlen a szabad tenger partján. Gyönyörű pihenőhely lábbadozók, nyugalmat keresők és neurastenikusok számára. Pensió rendszer magánosok és családok részére.
Külföldi magyar és francia konyha. Jó ellátás és pontos kiszolgálás.
— Prospektussal szívesen szolgál: —
ACZÉL ARTHUR tulajdonos
Magyar levelezés.
Magyarul beszélő portás minden érk. vonatnál.
Októbertől—májusig RÓMA Hotel Imperial.

206-5.3

Haszonbérbe vétel.

4-500 hold jóminőségű
szántóföldet

(esetleg idet vétéssel együtt)

Nagybecskerek közelében,

vagy ha távolabbi fekvésű:
vasuti állomás közelében le-
vőt, hosszabb időtartamra is

haszonbérbe veszek.

Cím a kiadóhivatalban.

340-3.2

352/1908. tkvi sz.

344-1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvyszék tkvi hatósága közhírré teszi, hogy a Nagyszabasi Általános Takarékpénztár végrehajtónak Sztraits György és neje szül. Popovits Darinka végrehajtást szenvedők elleni 969 korona 82 fillér tőkekövetelés és jár. iránti ügyében egy a csatlakozottnak tekintett Nagybecskereki Takarékpénztár 2000 kor. és jár.-ból álló követelése. Milin Pálnak 6000 kor. követ., 9 kor. 36 fill. s jár.-ból álló követ., a Szerb Takarékpénztár R.-t. cég 1900 kor. s jár. álló, 1200 kor. s jár. álló, 2000 kor. s jár. álló, 2000 kor. s jár. álló követ., a Torontálvármegyei Takarékpénztár 1040 kor. s jár.-ból álló követ., a Szerb Takarékpénztár R.-t.-nak 500 kor. s járulékaiból, 800 korona s járulékaiból, 4000 korona s jár.-ból, 300 korona s jár.-ból álló követ., a Torontálvármegyei Takarékpénztár 96 kor. 30 fill. s jár. álló követ., a Szerb Takarékpénztár R.-t.-nak 150 kor. s jár.-ból álló követ. kielégítésére is az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvysz. területén lévő a Nagybecskereki 631. számú tkvben A. I. 1. s. 1094-1095. hrsz. alatt felvett 480 négyzetölb beltelek a rajta levő 685. ö. i. sz. házzal együtt 7271 korona kikiáltási árban 1908. évi április hó 24-ik (huszonnyolc) napjának d. e. 10 órájkor ezen kir. törvysz. tkvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kifizető bírtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 727 kor. 10 fill.-t készpénzben, vagy az 1881 évi nov. 1-ső napján 3333. szám alatt kelt m. kir. Igazságügyminiszteri rendelet 8. §-a értelmében óvadékképes értékpapírban a bírói kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átsegáltatni.

3. Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben, és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt, a másodikat u. a. naptól számított 60 nap alatt és a harmadikat u. a. naptól számított 90 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5%-os kamattal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsán s az 1881. évi dec. hó 6-án 39725. sz. alatt kelt rendeletben előírt módon a nagybecskereki kir. adóhivatalnál, mint bírói letétpénztárnál lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Kelt Nagybecskereken, 1908. évi jan. hó 14. napján.

Rektorisz,
kir. törvyszéki bíró.

2093/1908. sz.

A törökbecsei járás főszolgabírájától

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Kumán és Tarras községekből álló kumáni körorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I. t.-cikk 9. §-a, illetőleg az 1876: XIV. t.-c. 143. §-a értelmében felszerelt s eddigi alkalmaztatásukat is feltüntetve kérvényüket folyó évi április hó 23-ig hozzám terjeszszék be. A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választást később meghatározandó napon fogom megtartani.

A körorvos javadalmazása a következő: Kumán község részéről 1300 kor., Tarras község részéről 400 kor. Összesen 1700 kor. évi fizetés. Kumán község részéről évi uti átalány 40 kor., látogatási díj Kumánon nappal 80 fillér, éjjel 1 kor. 60 fill. Tarrason nappal 1 kor., éjjel 2 kor. s mindkét községben a bizonyítványok kiállításáért szabályrendeletileg megállapított díjak elvezete.

Megjegyzem, hogy a megválasztandó körorvos köteles a vármegyei orvosi nyugdíj-egyletbe belépni.

Törökbecse, 1908. évi március 23.

Dr. Csávósy Ignác,

főszolgabíró.

333-2.2

345-2.1

Meghívó.

A Nagybecskereki Önkéntes Tűzoltótestület az 1908. évi április hó 12-én d. u. 3 órakor a városháza nagytermében tartandó

rendes évi közgyűlésére

a pártoló és működő tag urakat ezennel tisztelettel meghívja

az elnökség.

1746/1907. sz.

Torontálsziget község előjáróságától

Árlejtési hirdetmény.

Torontálsziget község képviselőtestülete egy új tanosztály felépítését

határozván el, a kőműves, ács és asztalos munkálatokra árlejtés hirdettelik, mely árlejtés megtartására határnapul f. évi apr. hó 30-ának d. e. 9 órája tüzetik ki a községháza tanácstermében.

Fenti munkálatokra külön-külön is lehet ajánlatot tenni.

A terv, költségvetés és feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Torontálsziget, 1908. évi március 26.

336-3.3

Községi előjáróság.

Üzlettulajdonosok figyelmébe.

Mérlegképes könyvelő,

magyar, német levelező, elsőrendű irodai erő ajánlkozik fél napi, vagy esti foglalkozásra. Elfogad könyvek berendezését és mérlegezést, oktatást ad az egyszerű és kettős könyvvitelben, valamint magyar és német kereskedelmi levelezésben, mérsékelt díjazás mellett.

Szíves megkeresések „Megbízható” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek.

30-x.29